

Projekt z dnia 27.01.2017 r. wersja 1.2.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ENERGII¹⁾

z dnia .....2017 r.

w sprawie sposobu pobierania próbek paliw stałych²⁾

Na podstawie art. 19 b ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2016 r. poz. 1928 i 1948) zarządza się, co następuje:

§ 1. Sposób pobierania próbek paliw stałych określa załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ENERGII

**ZA ZGODNOŚĆ POD WZGLĘDEM
PRAWNYM I REDAKCYJNYM**

**DYREKTOR
BIURA PRAWNEGO**

**Krzysztof Kłopotowski
RADCA PRAWNY**
31/01/2017

- ¹⁾ Minister Energii kieruje działem administracji rządowej — energii, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Energii (Dz. U. poz. 2087).
- ²⁾ Niniejsze rozporządzenie zostało notyfikowane Komisji Europejskiej w dniu ... pod numerem ..., zgodnie z § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

SPOSÓB POBIERANIA PRÓBEK PALIW STAŁYCH

1. Objasnienia:
  - 1) partia paliwa stałego - deklarowana ilość paliwa stałego wprowadzanego do obrotu o określonych wymaganiach jakościowych;
  - 2) próbka pierwotna - porcja paliwa stałego pobrana z jednego miejsca w partii paliwa stałego;
  - 3) próbka ogólna –próbka otrzymana w wyniku połączenia wszystkich próbek pierwotnych pobranych z partii paliwa stałego.
2. Próbkę paliw stałych pobiera się:
  - 1) z przenośników taśmowych z:
    - a) zatrzymanego przenośnika taśmowego,
    - b) przesypu przenośnika taśmowego znajdującego się w ruchu,
    - c) przenośnika taśmowego znajdującego się w ruchu;
  - 2) z podnośników kubelkowych;
  - 3) z wagonów kolejowych lub z pryzmy uzyskanej po wyładowaniu paliwa stałego z wagonów;
  - 4) z samochodów lub z pryzmy uzyskanej po wyładowaniu paliwa stałego z samochodu;
  - 5) ze statków i z barek;
  - 6) ze zwałów;
  - 7) ze zwałów, jeżeli nie ma możliwości pobrania próbek z przenośników taśmowych podczas transportu paliwa stałego na zwał lub podczas zabierania paliwa stałego ze zwału;
  - 8) z opakowań jednostkowych.
3. Sposób pobierania próbek pierwotnych z miejsc, o których mowa w pkt 2 ppkt 1-7.
  - 3.1. Sposób pobierania próbek pierwotnych określa pkt 5.3 normy PN-G-04502:2014-11.
  - 3.2. Minimalną masę próbki pierwotnej ustala się zgodnie ze wzorem określonym w pkt 5.1 normy PN-G-04502:2014-11.

- 3.3. Ustalając minimalną masę próbki pierwotnej przyjmuje się jako wielkość największego ziarna w badanej partii paliwa stałego oraz wartość maksymalną wymiaru ziarna określoną dla danego sortymentu paliwa stałego zgodnie z poniższą tabelą.

Rodzaj paliwa stałego*	Wartość maksymalna wymiaru ziarna [mm]
Kęsy, kostka, kostka I, kostka II	200,00
Orzech, orzech I, orzech II	80,00
Groszek, groszek I, groszek II	31,50
Kwalifikowane paliwa stałe: ekogroszek	31,50
Kwalifikowane paliwa stałe: ekomiał	31,50
Miał I, Miał II, Miał III - klasa E1	31,50
Miał I, Miał II, Miał III - klasa E2	31,50
Muły oraz flotokoncentraty - klasa E1	1,00
Muły oraz flotokoncentraty - klasa E2	1,00
Antracyt	200,00
Węgiel koksowy	31,50
Paliwa stałe otrzymywane w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego w temp. powyżej 450°C	200,00
*Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Energii z dnia ... ..w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U. poz.....).	

- 3.4. Minimalną liczbę próbek pierwotnych z partii paliwa stałego określa pkt 5.2.1 albo 5.2.2 normy PN-G-04502:2014-11.
4. Sposób pobierania próbek pierwotnych z miejsca, o którym mowa w pkt 2 ppkt 8.
- 4.1. Jedno opakowanie jednostkowe stanowi jedną próbkę pierwotną.
- 4.2. Liczbę opakowań jednostkowych, które należy pobrać z partii paliwa stałego do wykonania badania oblicza się według wzoru:

$$L_{oj} = \frac{1,92 \times \sqrt{\frac{M}{1000}} \times D}{m_{oj}}$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

L_{oj} – liczbę opakowań jednostkowych,

M – masę partii paliwa stałego [w kg],

D – wielkość największego ziarna w badanej partii paliwa stałego [w mm],

m_{oj} – masę opakowania jednostkowego [w kg].

- 4.3. Otrzymaną wartość liczby opakowań jednostkowych zaokrągla się do liczby całkowitej.
- 4.4. Przed przystąpieniem do pobrania próbek pierwotnych przeprowadza się oględziny całej partii paliwa stałego i eliminuje się z procesu pobierania próbek uszkodzone opakowania jednostkowe.
- 4.5. Opakowania jednostkowe pobiera się losowo z całej partii paliwa stałego, zapewniając, by wszystkie opakowania jednostkowe miały równe prawdopodobieństwo pobrania.
5. Przygotowanie próbki ogólnej.
  - 5.1. Wszystkie próbki pierwotne pochodzące z badanej partii paliwa stałego łączy się tworząc próbkę ogólną.
6. Przygotowanie próbki do badań i próbki kontrolnej.
  - 6.1. Próbkę do badań i próbkę kontrolną otrzymuje się przez podzielenie próbki ogólnej w proporcji 50:50.
  - 6.2. Pakowanie próbki do badań i próbki kontrolnej odbywa się na miejscu jej pobrania.
  - 6.3. Przygotowaną próbkę do badań i próbkę kontrolną pakuje się do szczelnych skrzynek, pojemników albo worków i zabezpiecza w sposób zapewniający identyczność i identyfikowalność tych próbek.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Energii w sprawie sposobu pobierania próbek paliw stałych stanowi wykonanie upoważnienia ustawowego zawartego w art. 19b ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2016 poz. 1928 i 1948), zgodnie z którą minister właściwy do spraw energii określi, w drodze rozporządzenia, sposób pobierania próbek paliw stałych, biorąc pod uwagę metody określone w odpowiednich normach.

Określenie sposobu pobierania próbek jest niezbędne dla właściwego funkcjonowania systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw, a w tym również paliw stałych.

Projekt rozporządzenia wprowadza zasady, co do sposobu pobierania próbek paliw stałych z miejsc takich jak:

- 1) przenośniki taśmowe:
  - a) zatrzymany przenośnik taśmowy;
  - b) z przesyłu przenośnika taśmowego znajdującego się w ruchu;
  - c) przenośnik taśmowy znajdujący się w ruchu;
- 2) podnośnik kubelkowy;
- 3) wagony kolejowe lub przyzma uzyskana po wyładowaniu paliwa stałego z wagonów;
- 4) samochód lub przyzma uzyskana po wyładowaniu paliwa stałego z samochodu;
- 5) statki i barki;
- 6) zwały;
- 7) zwały, jeżeli nie ma możliwości pobrania próbek z przenośników taśmowych podczas transportu paliwa stałego na zwał lub podczas zabierania paliwa stałego ze zwału;
- 8) opakowania jednostkowe.

Celem pobrania i przygotowania próbki paliwa stałego jest uzyskanie jak najbardziej reprezentatywnej próbki do badań jakościowych, która po wykonaniu analizy dostarczy informacji o wynikach charakteryzujących badaną partię paliwa stałego.

W projekcie rozporządzenia określono procedurę poboru próbek pierwotnych paliw stałych, sposób przygotowania próbki ogólnej, a także przygotowanie próbki badawczej i próbki kontrolnej, o której mowa w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw.

Przyjęty w projekcie sposób pobierania próbek pierwotnych paliw stałych został określony w dwóch punktach:

- 1) pkt 3, który dotyczy pobierania próbek pierwotnych z przenośników taśmowych, podnośników kubelkowych, wagonów kolejowych, samochodów, pryzmy, statków, barek oraz zwałów. Metody pobierania i przygotowania tych próbek pierwotnych oparte zostały na postanowieniach normy PN-G-04502:2014-11 *Węgiel kamienny i brunatny - Pobieranie i przygotowanie próbek do badań laboratoryjnych - Metody podstawowe*, opracowanej przez Główny Instytut Górnictwa.
- 2) pkt 4, który dotyczy pobierania próbek pierwotnych z opakowań jednostkowych. Z uwagi na fakt, iż w chwili obecnej nie ma normy technicznej, która by w zupełności regulowała sposób pobierania próbek pierwotnych z opakowań jednostkowych, w projekcie rozporządzenia przyjęto, że liczba próbek pierwotnych będzie równoważna liczbie opakowań jednostkowych. Natomiast liczba opakowań jednostkowych wymaganych do poboru próbek pierwotnych zostanie obliczona w oparciu o dane takie jak: masę partii paliwa stałego (M w kg), wielkość największego ziarna w badanej partii paliwa stałego (D w mm) oraz masy opakowania jednostkowego (m_{oj} w kg).

Następnie przedstawiono sposób przygotowania próbki ogólnej, która powstaje w wyniku połączenia wcześniej przygotowanych próbek pierwotnych.

Powstała próbka ogólna stanowi bazę do wydzielenia próbki do badań i próbki kontrolnej, o których mowa w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw. Podczas dzielenia próbki ogólnej należy dochować szczególnej staranności przy wykonaniu tego zadania ze względu na niejednorodność paliw stałych.

Tak przygotowaną próbkę do badań i próbkę kontrolną należy dostarczyć do akredytowanego laboratorium badawczego w celu oznaczenia parametrów jakościowych kontrolowanego paliwa stałego, według metod wyznaczonych w rozporządzeniu Ministra Energii w sprawie metod badań parametrów jakościowych paliw stałych.

W rozporządzeniu określono również, do jakich pojemników powinny być pobierane próbki oraz w jakich warunkach powinny być przechowywane, co pozwoli na uniknięcie zarzutów dotyczących błędów przy pobieraniu i przechowywaniu próbek.

Zaproponowany sposób poboru próbek zapewni bezstronność i rzetelność prowadzenia całej kontroli jakości wprowadzanego do obrotu paliwa stałego.

Projekt rozporządzenia podlega notyfikacji zgodnie z trybem przewidzianym w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597).

Projekt jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Rozporządzenie wejdzie w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia. Proponowany okres vacatio legis wyznaczony został przy uwzględnieniu powiązanych regulacji:

- rozporządzenia Ministra Energii w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych
- rozporządzenia Ministra Energii w sprawie metod badania jakości paliw stałych.

Wszystkie trzy rozporządzenia mają na celu właściwe funkcjonowanie systemu monitorowania i kontrolowania jakości paliw stałych. Wejście w życie jednego rozporządzenia bez dwóch pozostałych lub na odwrót nie pozwoli na realizację zakresu ustawowego dotyczącego paliw stałych. Wyznaczony okres pozwoli na dostosowanie się wszystkich zainteresowanych podmiotów do wprowadzanych przepisów. Zastosowanie trzy miesięcznego vacatio legis nie będzie wywoływało negatywnych skutków na koszty prowadzenia działalności w zakresie obrotu i przywozu paliw stałych, a zatem nie ograniczy konstytucyjnie chronionej wolności działalności gospodarczej.

Projektowane rozporządzenie nie wymaga przedstawienia właściwym organom i instytucjom Unii Europejskiej, w tym Europejskiemu Bankowi Centralnemu, w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministerstwa Energii oraz w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

GLÓWNY SPECJALISTA

Michał Rospondek
31.01.2017r.

DYREKTOR

Anna Margolis
31.01.2017r.

NACZELNIK WYDZIAŁU

Janusz Drabek
31.01.2017

SPOSÓB POBIERANIA PRÓBEK PALIW STAŁYCH

1. Objasnienia:

- 1) partia paliwa stałego – deklarowana ilość paliwa stałego wprowadzanego do obrotu o określonych wymaganiach jakościowych;
- 2) próbka pierwotna – porcja paliwa stałego pobrana z jednego miejsca w partii paliwa stałego;
- 3) próbka ogólna – próbka otrzymana w wyniku połączenia wszystkich próbek pierwotnych pobranych z partii paliwa stałego.
- 4) próbka laboratoryjna – próbka, którą uzyskuje się w wyniku rozdrabniania, mieszania i pomniejszania próbki do badań lub próbki kontrolnej;
- 5) próbka analityczna – część badanego materiału pobranego z próbki laboratoryjnej, wykorzystywana w całości do jednego oznaczenia lub badania.

2. Próbkę paliw stałych pobiera się:

- 1) z przenośników taśmowych z:
  - a) zatrzymanego przenośnika taśmowego,
  - b) przesypu przenośnika taśmowego znajdującego się w ruchu,
  - c) przenośnika taśmowego znajdującego się w ruchu;
- 2) z podnośników kubelkowych;
- 3) z wagonów kolejowych lub z przemy uzyskanej po wyładowaniu paliwa stałego z wagonów;
- 4) z samochodów lub z przemy uzyskanej po wyładowaniu paliwa stałego z samochodu;
- 5) ze statków i z barek;
- 6) ze zwałów;
- 7) ze zwałów, jeżeli nie ma możliwości pobrania próbek z przenośników taśmowych podczas transportu paliwa stałego na zwał lub podczas zabierania paliwa stałego ze zwału;
- 8) z opakowań jednostkowych.

3. Sposób pobierania próbek pierwotnych z miejsc, o których mowa w pkt 2 ppkt 1-7.

- 3.1. Sposób pobierania próbek pierwotnych określa PN-ISO 18283:2008 pkt 5 dla paliw stałych otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego i

brunatnego lub pkt 5.3 normy PN-G-04502:2014-11 dla pozostałych rodzajów paliw stałych.

- 3.2. Minimalną masę próbki pierwotnej ustala się zgodnie z pkt 4.4.9 normy PN-ISO 18283:2008 dla paliw stałych otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego i brunatnego lub zgodnie ze wzorem określonym w pkt 5.1 normy PN-G-04502:2014-11 dla pozostałych rodzajów paliw stałych.
- 3.3. Ustalając minimalną masę próbki pierwotnej przyjmuje się jako wielkość największego ziarna w badanej partii paliwa stałego oraz wartość maksymalną wymiaru ziarna określoną dla danego sortymentu paliwa stałego zgodnie z poniższą tabelą.

Rodzaj paliwa stałego*	Górny wymiar ziarna mm
Kęsy, kostka, kostka I, kostka II	200,00
Orzech, orzech I, orzech II	80,00
Groszek, groszek I, groszek II	40,00
Ekogroszek	31,50
Ekomiął	31,50
Miał I, Miał II, Miał III	31,50
Antracyt	200,00
Paliwa stałe otrzymywane w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego i brunatnego	200,00
*Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Energii z dnia ... ..w sprawie wymagań jakościowych dla paliw stałych (Dz. U. poz.....).	

- 3.4. Minimalną liczbę próbek pierwotnych z partii paliwa stałego określa PN-ISO 18283:2008 pkt. 4.4.10 dla paliw stałych otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego i brunatnego lub zgodnie ze wzorem określonym w pkt 5.2.1 albo 5.2.2 normy PN-G-04502:2014-11 dla pozostałych rodzajów paliw stałych
4. Sposób pobierania próbek pierwotnych z opakowań jednostkowych , o których mowa w pkt 2 ppkt 8.
- 4.1. Jedno opakowanie jednostkowe stanowi jedną próbkę pierwotną jeżeli masa opakowania jest nie większa niż 25 kg.

- 4.2. Liczbę opakowań jednostkowych, które należy pobrać z partii paliwa stałego do wykonania badania oblicza się według wzoru:

$$L_{oj} = \frac{1,92 \times \sqrt{\frac{M}{1000}} \times D}{m_{oj}}$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

L_{oj} – liczbę opakowań jednostkowych,

M – masę partii paliwa stałego [w kg],

D – wielkość największego ziarna w badanej partii paliwa stałego [w mm],

m_{oj} – masę opakowania jednostkowego [w kg].

- 4.3. Otrzymaną wartość liczby opakowań jednostkowych zaokrągla się do części całkowitej tej liczby.
- 4.4. Przed przystąpieniem do pobrania próbek pierwotnych przeprowadza się oględziny całej partii paliwa stałego i eliminuje się z procesu pobierania próbek uszkodzone opakowania jednostkowe.
- 4.5. Opakowania jednostkowe pobiera się losowo z całej partii paliwa stałego, zapewniając takie warunki, aby wszystkie opakowania jednostkowe miały równe prawdopodobieństwo pobrania.
- 4.6 W przypadku opakowań jednostkowych większych niż 25 kg stosuje się przepisy pkt 3.
5. Przygotowanie próbki ogólnej.
- 5.1. Wszystkie próbki pierwotne pochodzące z badanej partii paliwa stałego łączy się tworząc próbkę ogólną.
6. Przygotowanie próbki do badań i próbki kontrolnej.
- 6.1. Próbkę do badań i próbkę kontrolną otrzymuje się przez podzielenie próbki ogólnej w proporcji 1:1.
- 6.2. Pakowanie próbki do badań i próbki kontrolnej odbywa się w miejscu jej pobrania.
7. Przygotowanie próbki laboratoryjnej.
- 7.1. Przygotowanie próbki laboratoryjnej z próbki do badań oraz próbki laboratoryjnej z próbki kontrolnej może odbyć się w miejscu ich pobrania lub w laboratorium.
- 7.2. Próbka laboratoryjna przygotowywana jest z próbki do badań lub próbki kontrolnej, poprzez jej rozkruszenie, mieszanie i pomniejszenie.
- 7.3 Po rozkruszeniu próbki do badań lub próbki kontrolnej pomniejsza się ją do masy nie mniejszej niż podanej w normie PN-ISO 18283:2008 pkt. 8.7. dla paliw stałych

otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego i brunatnego lub tablicy 3 pkt 7.1 normy PN-G-04502:2014-11 dla pozostałych rodzajów paliw stałych.

- 7.4 W przypadku próbek paliw stałych innych niż paliw stałych otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego, o wielkości ziarna różnej od przedstawionych w tablicy 3 w pkt 7.1 normy PN-G-04502:2014-11 minimalną masę próbki do badań lub próbki kontrolnej po pomniejszeniu ustala się według wzoru:

$$y = 0,05 + 0,5x + 0,05x^2$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

y - masa próbki do badań lub próbki kontrolnej po pomniejszeniu [w kg],

x - wielkość największego ziarna po rozkruszeniu [w mm].

- 7.5 Urządzenia do przygotowania próbki laboratoryjnej określa pkt 8.3.3 normy PN-ISO 18283:2008 dla paliw stałych otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego i brunatnego lub pkt 7 normy PN-G-04502:2014-11 dla pozostałych rodzajów paliw stałych.
- 7.6. Rozdrabnianie, mieszanie i pomniejszanie próbki do badań lub próbki kontrolnej odbywa się w sposób określony w pkt. 8 normy PN-ISO 18283:2008. dla paliw stałych otrzymywanych w procesie przeróbki termicznej węgla kamiennego i brunatnego lub w pkt 7 normy PN-G-04502:2014-11 dla pozostałych rodzajów paliw stałych.
- 7.7 Próbka laboratoryjna przygotowana z próbki do badań i próbka laboratoryjna przygotowana z próbki kontrolnej pakowana jest na miejscu jej przygotowania.
8. Przygotowaną próbkę do badań i próbkę kontrolną lub próbkę laboratoryjną przygotowaną z próbki do badań i próbkę laboratoryjną przygotowaną z próbki kontrolnej pakuje się do szczelnych skrzynek, pojemników albo worków i zabezpiecza w sposób zapewniający identyczność i identyfikowalność tych próbek.